

Apsolutizam.

Toliko se puta na dan spominje ta riječ u našem „veleizdajstvu“, koje nam turaju na kad samo pokušamo da se malo oslobodimo njihovog apsolutizma i osovimo na vlastite noge.

Što je to apsolutizam? Riječ ta označuje sistem (av), koji vlada, i u kojem vlada jedan čovjek koliko ljudi, koji su se domogli vlade, protiv većine naroda u državi. Prije rata bijahu u pi poznate zbog svojeg apsolutizma osobito žave: Rusija, Njemačka i Austro-Ugarska. Za ne rata nestalo je najveće i najjače apsolutne države — Rusije. Ruski car, vladar polovine — bio je utamničen i odveden u progonstvo priju, kamo je on prije slao na tisuće neudžnih ra, koje su pokušale bile, da osvlieste ruski da i oslobode ga iz pandža čovjeka — zvijeri — oga cara.

Kod nas je na početku rata vladao apsolutizam. ad nije znao zašto mora odlaziti od kuće, ali je zio i tukao se za tuđe interese. Prisljlo gu na psolutizam. A dok je apsolutizam tjerao sina ontu, mičilo je po tamicama oca. Sin se je ro borio protiv neprijatelju, a otac je trpio radi izdajstva, ili obratno. A ni otac ni sin nijesu ni pojma o cijeloj toj komediji, ni zašto se ju tuči, ni zašto moraju gubiti svoje zdravlje ot svoj po tamicama, kad nije ništa sakrivilo. uko nije smjelo progovoriti ni riječi, ako je sam htjeo dobra, morao se držati, kao da ništa ne ništa ne vidi, kao da sve to odobrava i na pristaje. Konac prvog eri apsolutizma u našoj vi učinilo je prije jedne i po godine dr. Fritz r, ustrijelivši glavnog pobornika tog apsolutizma, str-predsjednika Stürgkhla. Iza njega se nije o više njemu silnogo. Sada kuša, da to isto odi dr. Seidler, premda on sam nije na čistu, e li mu to ili ne će uspjeti. Mi smo uvjereni, e će.

Pod naslovom „Apsolutizam“ donosi o novoj praški „Venkov“ članak, koji je većim djelom njejen. Iz nezaplijenjenog dijela vadimo: „Parlam. rrespondenz“ saopćuje, da u lipnju uopće ne će do zasjedanja parlamenta, te da će se privre- o vladati § 14., to je onaj zlokobni paragraf, na kojem se mogu bez odobrenja parlamenta i upnika naroda sve zakone stvarati i na svaki u vladati. Op. ured.) unatoč tome, što je mi- ar-predsjednik u posljednjoj konferenciji obećao, za vrijeme odloženja parlamenta ne će posegnuti § 14. Parlament će, vele, biti najbrže sazvan na jesen. Dakle do tog doba vladat će se otustitički.

Istaknuli smo više puta, kakvim li se sve pla- ma bave Nijemci u ovoj i u susjednoj državi. ukerskom berlinskom organu „Deutsche Tages- ung“ izražen bi suglas s time, o čemu postrance čaju ovdješnje njemačke stranke i njemački. po- an. A želja se ta usavršuje u riječima: uvesti ustrij posvemašnji apsolutizam, postaviti na čelo se odlučnog generala — i prilitičiti pri tom Čeh- du. (Naravno pri tom ne bi se zaboravilo ni na leizdajničke“ Jugoslavene. Op. ured.) Kratak gram — ali je sadržano u njemu sve, čime je a njemačka već godine ispunjena.

No općenito uzevši, ne bi se tim novim ko- om učinilo ništa osobita, jer i sada vidimo, da u zapravo vlada apsolutistički, kako je očevidno zdavanja oktroja. Moglo bi se dakle radiš po- više o pojačanju a možda još i raširenju dosa- njih mjera.

Ali drugo je pitanje, kako bi izgledalo u toj avi, kad bi uplivni činitelji zaista htjeli uvesti isnuti apsolutizam. Istorija ratnih godina govori om prilično jasno, što je time dobila Austrija, su se tu provodile persekucije. Nisu tu bili o Česi, nego i sami nekoji njemački državnici, ače i članovi vlade, koji su priznali, da Austriji čima cijelog svijeta nije naškodilo ništa u toj n, kao doba Stürgkhovog apsolutizma. Ali ško- nam je ta era ne samo, što se tiče politike, o i financija — kako je o tome bilo često i eljito pretresano. A ta era bi se imala sada opet titi.

Mi Česi, ne plašimo se je, jer znamo, da koncu mora pobijediti pravda i pravednost i da pobijediti i ovog puta! Tako završava češki agrarni list Zapravo nije svršetak, svršetak je pobijeljen. Apsolutizam je, na, zlo, ali za nas u tom slučaju ne znači zlo, smo tom apsolutizmu veleizdajnici, jer hoćemo budemo svoji, da sami o sebi odlučujemo. Tom- olutizmu su veleizdajnici i Česi, veleizdajnici su oljaci, veleizdajnici su i Talijani, t. j. svi oni, e ne će više da slušaju i da ponizno pužu Tom apsolutizmu

su veleizdajnici i Rumunji, jer je i s Rumunjskom naša država, to jest oni, koji vode danas našu državu pregovarali su, da Rumunjska ne smije podupirati nikakve veleizdajničke propagande. U Austro-Ugarskoj imade dakle veoma mnogo vele- izdajnika, mnogo više, nego dobrih državljana. I bečka „Arbeiter-Zeltung“ konstatovala je, da su se svi ti veleizdajnici ili zastupnici veleizdajnika sastali u Pragu i da su sa zadovoljstvom ustanovi- vill, da takovih veleizdajnika nema malo.

Besmislena uporaba riječi „veleizdajnik“ do- vela je eto do toga, da se Čehoslovaci, Jugoslaveni, Poljaci, Talijani, Rumunji, pa i sami njemački soci- jalni demokrate ponose time, što su u ovoj drž- vlj proglašeni za veleizdajnike. Ta drukčije i ne može da bude. Apsolutizam je zlo, a zlo ne može nego da mrzi i progoni dobro.

Mi ćemo svaki apsolutizam sretno prebroditi, a jurfuke dana proči će volja igrali se vatrom!

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 27. (D. u.) Službeno se javlja: U prikliučku na izvidnička poduzeća od 25. t. mj. navališe jučer Talijani sa mnogo bataljuna Alpina, poduprii naj- težim topništvom i bacačima mina, na naše položaje južno od klanca Tonale. Maleni dio naše linije bio je nešto potisnut natrag. Iza toga je daljnje neprija- teljevo prodiranje sprječeno. — Poglavica gene- ralnog stožera.

Njemački.

Berlin, 27. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Jugozapadno od Meterena zarobljeno je kod uspješnih poduzeća Engleza. Topovska djelatnost oživjela je na bojnim frontama tekar za popodnevnih satova. Neprijateljsko topništvo bijaše djelatno u prvom redu u području Kümmele, na sjevernom brljegu Lyde, medju Arrasom i Albertom te na istočnom brljegu Avre. Izvidnička je djelatnost ostala živa. — Ludendorff.

Rat.

Engleski izvještaj od 25. svibnja na večer: Neprijateljsko je topništvo djelovalo danas u odsjeku od Villers-Bretonneuxa. Inače ništa nova.

Engleski izvještaj od 26. svibnja u jutro: Naše su čete poduzele jučer, čim je svanuo dan, mali pohod u neprijateljske jarke južno od Bucquoy te su privele 14 zarobljenika te 2 strojne puške. Te- čajem noći izveli smo daljnje potihvate istočno od Hebutorna i južno od Neuvillea-Vitessa. Kod toga smo zarobili 15 momaka te zaplijenili i strojnu pušku. Tečajem zadnje smo noći suzbili neprijateljske provale u okolici Sallia, Bouquoya, Ablainzevillea, Fiesuberta i Harrisa. Neprijateljsko je topništvo djelovalo nešto življe osobito kod Villers-Breton- neuxa i Bernancourta, kao što i u više odsjeka kod Bucquoya te izmedju šume Nieppe i Meterena.

Engleski izvještaj od 26. svibnja na večer: Tečajem noći suzbile su francuske čete neprijateljsku navalu sjeverno od Belleuta. Na Villers-Bretonneux pucalo je neprijateljsko topništvo tijekom zadnje noći teškim i plinovitim granatama. Također za- padno od Hingesa bilo je danas opstrjeljavanje plinovitim granatama žestoko.

Francuski izvještaj od 25. svibnja popodne: Prilično znatna djelatnost obostranih topništva u okolici šume Hangard, južno od Avre. Njemački napada na francusku postojanku u odsjeku Orvillers- Sorel, koji je bio pripremljen žestokom paljbom, ostao je bez uspjeha. Na isti način izjaloviše se drugi nasrtaji Nijemaca u Champagne i u Voge- zama. Francuska odijeljenja i ophodnje dopremile su zarobljenika, osobito u odsjeku Aillette. Sa ostale fronte ništa nova.

Admiraliteta javlja od 21. svibnja: Povoljno je vrijeme omogućilo našim ljetovima, te su pod- uzeli izvidjaje nad Brüggem i Zebrüggeom i sni- mili također fotografske slike. Iz opažanja proizlazi, da od 23. travnja nije nastupila nikakva promjena i da je većina podmornica i torpedovka, koja su stacionirana na flandrijskoj obali, poslije našeg za- pornog pothvata zatvorena u Brüggem. — „Gaulois“ javlja iz Toulona: Komandant ribarskog parnika „Ailly“, patrolskog broda u Port Vendree, potopio je njemačku podmornicu te zarobio zapovjednika. On je oslobodio kapetana i mornare španjolske jedrenjače, koju je podmornica potopila. „Ailly“ povratile se neoštećena. — O podmornici „U 39“, koja se zatekla oštećena u španjolsku luku Carta- gena, javlja „Agence Havas“: „U 39“ je moderno gradjen brod te ima momčad od 40 mornara sa

zapovjednikom. Podmornica je na mnogim mjestima oštećena. Brod je bio u stražarskoj službi u blizini marokanske obale, kad ga je otkrio francuski hidro- plan, što je izvidjao u morskome tjesnacu Gibraltara. Ljetalo je bacilo nekoliko bomba na podmornicu, koja je zaronila te se kasnije teškom mukom opet digla. Za tim je ostala na moru, dok je sreli drugu podmornicu, što ju je odtelgila u Cartageni. Lučke su oblasli odlučile, da će momčad internirati i stro- jeve demontirati. — Reuterov ured priopćuje slijede- će brojke po njemačkim brodovima potopljenih trgovačkih brodova: Mjeseca travnja 1918. izgubili su Englezi 220.209 brutto tona, saveznici i neutralci 84.393 brutto tona, ukupno 305.102 brutto tona, dok su Nijemci javili 652.000 tona. Mjeseca ožujka iste godine bilo je potopljeno 222.549 engleskih, a 176.924 savezničkih i neutralnih tona, dakle ukupno 399.473 brutto tona. Mjeseca travnja 1917. godine izgubili su Englezi 555 056, saveznici i neutralci 338 821, ukupno 893.277 brutto tona. Gubici su mjeseca travnja 1918. bili najmanji od početka po- oštrenja podmorničkog rata.

Turski izvještaj od 26. t. mj. javlja: Palestinska fronta: Na obim stranama teška topovska paljba. U dolini Jordana i pred našim lijevim krilom na zapadnom brljegu protjerane su neprijateljske pa- trulje. Trajala je dalje živa neprijateljeva djelatnost u području sjeveroistočno od Jerihona. Inače ništa nova.

Talijanski izvještaj od 26. t. mj.: Običajni to- povski bojevi skoro na čitavoj fronti, osobito ži- valni u predjelu Tonale. Na južnim obroncima Sasso Rosso (Val Brenta) odbila je vatra naših prednjih straža i naših baterija navale neprijateljskih patrola, koje su bile praćene od žestokog oucanja strojnih pušaka i pušaka. Na obroncima Papado- polla vršise se okršaji medju izvidničkim odjelima. Talijanski i saveznički ljetaci, koji su nisko letjeli, opstreljavali su čete, baterije i neprijateljska kanto- niranja u nizini Aslaga i duž Piave.

Talijanski admiralitetski stožer javlja dne 26. t. mj.: Dne 24. t. mj. bombardovali su naši hidro- plani neprijateljski ljetalački hangar u Lastovu (otok Korčula) sa očevitim uspjehom. Usprkos jakoj obrambenoj vatri vratise se sva ljetala neoštećena. (Opaska c. k. dop. ureda: Navala nije imala ni- kakvog uspjeha.)

* Njemački „Volksrat“. Dopisni ured, koji vjerno bilježi svaku sitnicu iz njemačkog političkog života, saopćuje, da su Nijemci ustanovili u Beču njemački Volksrat za čitavu Austriju.

Položaj u Rusiji i u Ukrajini.

Pregovaranja izmedju Rusije i Ukrajine. — Turci i Armeni. — Prekinuće pregovora izmedju Turske i kaukaska vlade. — Oholmeško pitanje i. Ukrajina. — Prekobajkalski kozaci napre- duju. — Lenln o vanjskoj politici. — Romanovi u Moskvi. — Torpedovan brod ruskog crvenog križa.

Kijev, 22. Pregovaranja izmedju Rusije i Ukrajine započeti će tek narednih dana. Ruska je delegacija već stigla u Kijev. Predsjednik je ruske delegacije rumunjski socijalista Rakovski, opuno- moćeni član Manuilski, filologa, koji je učio u Pa- rizu i potiče iz Wolhinje. Tajnici su: Seizev, bivši djak kijevske politehnike, Granovski, komesar dr- žavne banke u Kijevu za vrijeme bolševičke vlade. Članovi delegacije su: Od komesarijata za vanjske poslove profesor Nemirovski, koji je također pravni pomoćnik delegacije, njegov pobočnik Zdan-Puškin, od vojnog komesarijata Udincov, od komesarijata mornarice Chlodovski, od željeznica Zabunjevič i inženjer Weiss, za željeznicu Moskva-Kijev-Woroneš Girkond, od glavne topničke uprave Puškarev, od Crvenog krsta Subkov, od finančnog komesarijata profesor Zagorski i Tihocki, od komesarijata za trgovinu i industriju Bormann, od rizničkog ureda Bereski, od prehrane Imber, od kreditnog zavoda Košin, od saveza gradskih zemstava Tatrinov. Ostali su tehnički personal. U cijelini imade 47 osoba. — Odaslanstvo privremene vlade podonskih kozaka bilo je primljeno od njemačkih zastupnika. Generalni tajnik Kistjakovski putuje sa posebnim ovlaštenjem u Odesu, da uredi sva pitanja, koja su u vezi sa prisustvom austro-ugarskih četa u Ukra- jini. Državnom je kontroloru Afanasievu bilo po- vjerenom izradjenje nacrtu za ukrajinsku državnu banku.

Moskva, 21. Havas. U radiotelegramu, što je komesarijat za vanjske poslove upravio na nje- mačkog državnog tajnika, prosvjeduje se protiv toga, što Turci tamane armensko pučanstvo. U pro- svjedu ističe se, da je armensko pučanstvo ugo-

eljak 27. svibnja 19

n! Njemačke stranke raške demonstracije antantom. Ta gos o sami pogrdjuju dr njenog pučanstva ra A sredstva proti ton izam bečke štampe mnica, te raspad p kktrol*. Kao da m psolutizam da pos vlada sa 64 po s ja“ dovikuje list v

sastati. Ministar- r čini sve, kako bi Na prije je proveo o ebno ostre naredbe za tim je zabranilo a motivacije i „Nar ili toga, da imade Austriji. Ministar- ppama pokojnog Pester-Lloydu silje arlamentskorrespon- zastupnika raznih nošču, da se parlam edeći na poteškoće e znakova, prema k emačke strane. Ak eće budgetni proviz- e u krepost po S vele parlamentarni ko je poznato, na redsjednicima stra eće neće upotrijebiti tako skoro zasjeda

u“ dali. Na skup cu rekao je zastu nostanka Jugoslave naravi stvari. Za i su bez sumnje H- nije dogoditi, da se dijelovi austrijskih Jadranom, nikad misli na svoju živ i čitava obala nes id ne će njemački n- u dopustiti, da b mora“. — Kakvo- akva posla Njem- a nije dosta, da im mo? Kad bi mi p- ržavu za zaštitu u- nas na prvom ka- austriji sve dopu- (Hrv. Država- nar. zastupnika Klo- titim u Ceskoj te- akvog drugog sre- rljateljstvu vlade, a zastupnike, neka a najodrešitiji nači- lom nemamo razl- tog oktrola i sma- ti svijesni si toga, ma donijeti takve- adjaje, a u prim- de samo epizoda

ema vijestima iz N- Wilson proglasiti og narodnog blagd- l tom narodnom b- i sudjelovati tako- si i Jugoslaveni.

Redništvo.

u, Zadar. Na Vaš- koji Vaši suzemljaci- radi toga, što su potpis- rvske škole u Pulji- je poznato i našim u- ne možemo posredo- učaju na vojničke kaz- jer ili dr. Mirko Vrat- lovanja. To je naš sa-

asnik

trgovini pok- va, Fil. Barbati- u Šišanskoj ulici,- odaje se novo prip- pukuštovo.

Srećke

nija. I. razre- u se dobiti u P- trg Gustoza, ul-

vorom u Brestu-Litovskom dobilo pravo samoopredjeljenja. Odgovornost za grozote pada na Njemačku, čijom je potporom Turska zaposjela Ardahan, Kars i Batum. Komesarijat najodlučnije prosvjeduje protiv takvog tumačenja prava samoodredjenja te traži bezovlačne mjere sa strane Njemačke, da spreči daljnja krvoprolića proti tamošnjem mirnom pučanstvu.

Moskva, 21. Havas. Brzjav javlja iz Tiflisa, da su pregovaranja između kaukaskih vlade i otomanske vlade bila prekinuta uslijed nečuvanog postupka Turaka, koji su izakako su započeli ofenzivu i zaposjeli Van, počeli tamaniti na bestijalan način armensko pučanstvo.

Krakov, 19. U razgovoru sa suradnikom u Kijevu izlazećeg „Dziennika Kijovskoga“ izjavio je glavni državni pisar Ukrajine i osobni tajnik hetmana Skoropadskoga, pukovnik Poltaviec-Ostrovica, da će Cholmsko pitanje biti riješeno na prijateljski način posredovanjem poljsko-ukrajinske komisije i da Ukrajina želi živjeti u prijateljskim odnosajima sa Poljskom. O pripadnosti Cholma odlučit će volja pučanstva u imenovanoj pokrajini.

Krakov, 19. Kijevske novine javljaju: Odbori za diobu zemlje raspuštaju se posvuda u Ukrajini, što izazivlje među pučanstvom nezadovoljstvo. U Zitomiru bili su uapšeni, nekoli članovi odbora za diobu zemlje a novci su odbora bili zaplijenjeni.

Moskva, 21. Havas. Javlja se ozbiljni događaji iz Mandžurije, gdje su prekobjkalski kozaci pomoću kitajskih četa napali na čete sovjeta te napreduju u smjeru na Čitu. Sovjet sakuplja žurno raspoložive vojničke sile, da se opre napredovanju kozaka.

Moskva, 21. Havas. Joffe je izvjestio na temelju razgovora sa njemačkim državnim tajnikom, kako je general Ludendorff izjavio, da obustavlja operacije na ruskom području. Što se tiče ratnih brodova, koji se nalaze u Novo-Roslskom, traži Njemačka od Rusije jamstva, da ovi brodovi neće smetati plovidbi na Crnom moru.

Moskva, 21. Havas. Petrogradska brzjavna agentura javlja, da su ovamo stigli nekoli članovi obitelji Romanov, koji bijahu internirani na Krimu i koje su Nijemci oslobodili.

Basel, 23. Polag vijesti „Agence Havas“ izrekao je Lenin u utorak prigodom plenarne sjednice središnjih izvršujućih odbora sovjeta govor o vanjskoj politici, u kojem je među ostalim kazao: Vlada sovjeta može se usporediti sa ostrvom na uzburkanom moru imperijalizma. Sretnom slučaju možemo pripisati, da ove strašne struje nijesu progutale taj ostrv. One udaraju jedna na drugu te se uzajamno lome. — O međunarodnom položaju vlade sovjeta kazao je Lenin, da je nada sve nepovoljan i težak. On priznaje, da mir, što ga je Rusija sklopila, može biti svaki trenutak ugrožen. Američka se buržoazija može sporazumjeti s Njemačkom ili s Japanom. Naše će socijalne stečevine biti tek tada osigurane, kad će proletarijat svijeta proći na posao. Do tada valja čekati, lavirati i čuvati se.

Basel, 23. „Havas“ javlja iz Petrograda: Vijeće komesara Petrograda obustavilo je većinu novina radi širenja krvavih vijesti o držanju vlade. — Zapovjednik brodovlja ruske istočne mornarice dao je na svim brodovima, koji su ostali u finskim vodama, skinuti rusku ratnu zastavu i izvjesti bijelocrvenu zastavu.

Moskva, 20. Havas. Polag vijesti, koja je 12. svibnja stigla u Petrograd torpedovala je podmornica veliki prevozni brod crvenog krsta, što je sa tri hiljada ruskih podanika plovio iz Viborga u Rusiju, većim dijelom ženama i djecom. Od ovih se moglo spasiti samo nekoliko stotina osoba.

London, 26. (D. u.) Reuter. Listovi javljaju iz Washingtona: Alijanci i Udružene države složili su se, da će voditi politiku neumješavanja u poslove Rusije. Istodobno nudjaju Rusiji uvoz i svaku moguću pomoć. Za sada neće dakle uslijediti nikakvo miješanje. Engleska i Udružene države saopćise jaopanskoj vladi, da novi njihov kurz nije proizšao iz nepovjerenja prema Japanu, već da se tu radi samo o političkom pitanju.

Talijanski kralj svojim vojnicima.

Chiasso, 26. (D. u.) Talijanski kralj izdao je na vojnike na kopnu i na moru dnevnu zapovjed, u kojoj ih hvall radi njihovih zasluga i njihove čvrste odluke. Dnevna zapovjed svršava ovim riječima: Vaša skupocijena energija, okrepljena vjerom, kojom Vas složno slijedi zemlja te poticana tjeskobnom napetošću, kojom Vas očekuje ugnjetovana, od neprijatelja opljačkana braća, dovest će Vas opet na put pobjede. Pratić ću Vas u budućem ratu sa svetom slikom posve slobodne domovine u dubini srca, koje si je postavilo za cilj našeg rata ideale pravde i kulture, siguran, da će do mala biti naplaćena Vaša i Vaših junačkih saveznika neumorna nastojanja.

Iz slavenskog svijeta.

Iz Slovenije. Pod naslovom „Sjedinjenih se nas boje“ piše koruški „Mir“: Primorski Nijemci odlučili su 25. travnja o. g. u Trstu: ... izjavljujemo

da nema „jugoslavenskog pitanja“; postoji samo hrvatsko i slovensko pitanje“. Naša deklaracija zahtjeva sjedinjenje svih austro-ugarških Slovenaca, Hrvata i Srba. Već god. 1848., dakle prije 70 godina zahtjevali su Hrvati u hrvatskom zemaljskom saboru sjedinjenje svih austrijskih Jugoslavena: „Austrija neka se uredi kao savezna država (t. j. kao država samostalnih narodnih skupina i država). Svaka narodna skupina sa svojim vlastitim narodnim zemaljskim saborom. Jugoslavenska skupina opizala bi kraljevini Hrvataku, Slavoniju, Dalmaciju, srpski Banat i slovenske zemlje“. (Bosna je onda bila još pod Turcima. Danas opet zahtjevamo s nepokolebivom silom naše sjedinjenje. Nijemci se toga boje, boje se nas, sjedinjenih austrijskih Jugoslavena. Hoće da imaju odijeljene Slovence, Hrvate i Srbe, tako da im više ne bi bili opasni. Mi pak znamo, da je jedino u sjedinjenju naša sila. Svi govorimo jednim jugoslavenskim čovjekom, koji se nazivlje sad slovenski, sad hrvatski, sad opet srpski. Različita su imena, a narod jest jedan. Profesor Jagić i drugi jezičari ustanovili su, da tvore razni dijalekti od Slovenaca do Bugara neprestani prelaz iz jednog narječja u drugo. I jezik slovenski i srpsko-hrvatski međusobno su si barem toliko ako ne više blizu, kao dva udaljena njemačka dijalekta. Jednostavan, pristojan seljak u svakidašnjem se razgovoru posvema lako dogovori s hrvatskim seljakom. Da dapače i Ruse razumijemo, pa još da se mi Jugoslaveni ne bismo razumjeli među sobom! Nijemci bi nas rado vidjeli odjeljene, jer se nas sjedinjenih boje. Mi pak se ne dajemo dijeliti, hoćemo sjedinjenu Jugoslaviju, jer smo Jugoslaveni i naša je ljepa zemlja jugoslavenska! — „Slovenec“ se u zadnjim brojevima u rubrici „Narodna Odbrana“ opetno pača našim ugroženim krajevima. Zanimive su brojke, što donosi o Trstu: Trst s okoliceom broji prema zadnjem popisu pučanstva 229.510 stanovnika. Od tih je 56.908 Slovenaca, 2396 Srbohrvata, 119.023 Talijana, 11.850 Nijemaca, 779 drugih i 38.554 Inozemca. Od domaćog je stanovništva bilo rođjenih u Trstu 130.728 osoba, u slovenskim kotarima 36.885 osoba, u hrvatskim (srpskim) kotarima 11.110 osoba a u drugim slavenskim kotarima 2122 osobe, u talijanskim kotarima 15.125 osoba, dok u njemačkim kotarima 6394 osoba. Unatoč tome, da je sva okolica isključivo slovenska, te je u samom gradu bila barem trećina stanovništva slovenske narodnosti, nabrojili su u gradu i okolici samo 86.908 Slovenaca. Još bolje upada to u oči pri Hrvatima, dotično Srbima. I ako je u gradu naseljeno 11.110 osoba iz hrvatskih, dotično iz srpskih kotara Istre i Dalmacije, nabrojili su ipak samo 2396 Srbohrvata. Iz toga se jasno vidi, da smo smjeli posvema opravdano uzeti broj Slovenaca u Trstu na 80.000 a Hrvata i Srba na 12.000. Svakako su te brojke prije preniske nego previsoke. Već 40 godina zahtjevalju Slovenci u Trstu javne škole u materinskom jeziku. A sve uzalud. Slovenci si moraju škole sami uzdržavati i vlada plaća za te škole samo 15 učitelja, dok plaća za Nijemce preko 70 pučkih i građanskih učitelja. A ipak je u Trstu jedva 11.000 Nijemaca naprama 80.000 Slovenaca! Pa još uz to ti Nijemci nijesu domaći, već doseljenici. Da je namjesnik Nijemac, financijski ravnatelj Nijemac, ravnatelj pošte i brzjava Nijemac, i predsjednik primorske vlade Nijemac, nije treba još posebice istaknuti. A pri ravnateljstvu željeznica, koje je isključivo za željeznice, koje idu po jugoslavenskoj zemlji, jeste 90 od 100 njemačkih a nit 10 od 100 slovenskih činovnika — Slovenec je također ovdje sužanj na vlastitoj zemlji.

Iz češkoga svijeta. Kad su bili obustaveni „Narodni Listy“ nestalo je tribune mnogih dobrih čeških govornika, pjesnika i pisaca, kritičara i drugih. Među onima, čije se ime nerijetko pojavljivalo u listu bijaše i veliki, radni češki pjesnik i pisac Viktor Dyk. I on je na početku rata bio među mnogima zatvoren i proganjen. U „Narodnim Listyima“ pisao je uvodne članke, u podistku donosio svoje pjesme, prigodom velikih dana pjesničke čanke (1. maja itd.). Kad je Klofač počeo izdavati „Češkog Socijalistu“ i tu se dotakao „Narodnih Listu“ i češke državopravne demokracije, napisao je Viktor Dyk u „Narodnim Listyima“ Klofaču otvoreno pismo srdačnog, intimnog sadržaja, gdje ga kao prijatelja moli, da ne istupa očnako proti „Narodnim Listyima“ i češkoj državopravnoj demokraciji, kako bi ostala neporušena narodna sloga. To je pismo od nemale vrijednosti i za nas, ovdje na jugu, koji svoje protivnike prežestoko i nerazumno napadamo, jer izbija iz njega sva mirna, topła narav češkog naroda i visoko izobražene inteligencije narodne. Vidimo u njemu, kako treba polemizovati bez ijedne riječi uvrede, bez žestine, hladno, toplo, razumno i srdačno, pa makar polemizovali sa političkim protivnicima, ali naravno s ljudima, koji stoje na istoj ili barem sličnoj duševnoj visini. Taj je češki pisac i pjesnik, političar, mučenik i junak, (za češki narod naravno mnogo veći nego li naši veliki istina pjesnici, narodni mučenici, ali maleni, sićušni ljudi, koji svoju visoku umjetničku karijeru završavaju rižotom) piše u posljednjem broju „Neodvisnosti“ pred rastankom sa praškim gostovima: Ne će nas slomiti prijetnje, kao vas braćo, uzalud će zavadjati zakletvu: svijest, da ne radimo na djelu propasti, već na djelu života, na djelu oslobodjenja a nipošto na djelu potlačenja,

poći ćemo, dok ne atignemo. Sedamdeset je godina, što je nudjao brixenski mučenik (misliti Karla Havlička Borovskog, koji je bio počeo iz „Narodni Novini“ god. 1848. te je radi toga apsolutizmom bio prognan iz Češke u Brix-Tirol. Op. ur.) pružao ruku našim zemljacima mačkog jezika: ja gospodar, ti gospodar, zote opetovati. To osiguranje jest jedino pučka jamstvo jedina sloboda: sloboda vaša, sloboda naša, sloboda svih. Dodjoste k nam braćo i se dočekani ljubavju. Ljubavju ne društvanca, razreda, ljubavju nas svih. Vđjeste naše ulice, trgove napunjene pukom, koji vam je ususret k. Bijaste gostovi ne nekakvog svečanostnog odt. Bijaste gostovi cijelog naroda. Klicao Vam us puk izgledno, kao što je vaš. Govori se, da je silniji od ljubavi; no ovog puta ne bijaše silniji tim snažniji je govor naše ulice, našeg puka, da naš mnogo trpi i da je naša ulica vidjela pred i uvidjet će iza toga žalosne i žalosne povorke, što su ih uvidjete i uvidjet će i vaše ulice. strašna bijeda nije bila kadra da potači uzne osjećaj i veliku misao, a to je razlog, zašto kaošto i vi, braćo i sestre — vjerujemo u budnost našeg puka, u budućnost demokratskih naroda, koje nijesu mogle da iskvere muke i bolest 11 stradanja sadašnjosti... Razlika se mirno, jer se više ne ćemo razlići... Svi, koji naša su braća i suborci: sve pozivljemo pod pravdu i slobodu!

A buduću da zlo radlja zlo, zado se napokon s formulom još gorom:

To je razvo njemačke democije. Mi, demokrate slavenski i romanski ne prihvaćamo i ne ćemo prihvatiti te formule. Podajete ruke bez okolišanja i varanja: ja gospodar, ti gospodar. Ne ćemo biti tlačitelji ali ni potlačeni sve grozote, koje smo pretrpjeli kroz četiri god. rata, za sve žrtve na imečku i životu, za sve strah i sve muke ne zahtjevamo ništa za sebe, već svadino za svoje potomke: jamstvo, da se ne će te zote opetovati. To osiguranje jest jedino pučka jamstvo jedina sloboda: sloboda vaša, sloboda naša, sloboda svih. Dodjoste k nam braćo i se dočekani ljubavju. Ljubavju ne društvanca, razreda, ljubavju nas svih. Vđjeste naše ulice, trgove napunjene pukom, koji vam je ususret k. Bijaste gostovi ne nekakvog svečanostnog odt. Bijaste gostovi cijelog naroda. Klicao Vam us puk izgledno, kao što je vaš. Govori se, da je silniji od ljubavi; no ovog puta ne bijaše silniji tim snažniji je govor naše ulice, našeg puka, da naš mnogo trpi i da je naša ulica vidjela pred i uvidjet će iza toga žalosne i žalosne povorke, što su ih uvidjete i uvidjet će i vaše ulice. strašna bijeda nije bila kadra da potači uzne osjećaj i veliku misao, a to je razlog, zašto kaošto i vi, braćo i sestre — vjerujemo u budnost našeg puka, u budućnost demokratskih naroda, koje nijesu mogle da iskvere muke i bolest 11 stradanja sadašnjosti... Razlika se mirno, jer se više ne ćemo razlići... Svi, koji naša su braća i suborci: sve pozivljemo pod pravdu i slobodu!

Dopisi iz Istre.

Biskup u Alturu. 22. svibnja popo pohodio je poručko-puljski biskup naše mje. Zupljani ga dočekase pred crkvom, gdje m djevojčica Anica Kač ljepim i dirljivim rije. nazvala dobrodošlicu podajuc mu kitu cvijeca. šav u cirkvu drkao je biskup narodu kratki zdravni govor, potaknuv ga na kršćanske krijep i dužnosti. Tom prilikom pohodio je prečasnii b. i Vlaže, a na povratku, kad se zaustavio u. počastise ga kita odraslijih djevojčica sa par rodnih hrvatskih pjesama.

Dnevne vijesti.

Udjeljenje plemstva. Car je počastio veoma jetkim darom veletrgovca Serafina Topića na podijelivši mu plemstvo. — Novom junaku m krlvi čestitamo!

Jedinstvena valuta Austrije — sa Njemačkom iz Budapešte, Berlina i Beča lansirane su dana vijesti o stvaranju jedinstvene prehran fronte i jedinstvene valute između Austro-Ugar i Njemačke.

Dezerteri kao muslimanske žene. Neki da policija u Sarajevu prigodom racije ustavila d sumnjive muslimanske žene i otkrila, da su to tražena dezertera. Jedan, Skopljak, je uhvaćen, je drugi, Kreka, utekao. Potraga za njim oteš je radi njegove kostimacije. („Bos. Post“

Niže potpisana javlja žalosnim srcem rodovni, prijateljima i znancima, da je njezin ne boravni suprug, otac osmero malodobne djece, go

Antun Poropat

u 45. godini života, vrativši se iz zarobljeništva Rusije, dne 27. svibnja o. g., u 6 sati prije pod u Puli u Gospodinu preminuo.

Sprovod milog pokojnika krenut će u srij dne 29. o. mj., u 5 sati popodne, iz pokrajnj bolnice na grobište ratne mornarice.

Lanišće-Pula, dne 28. svibnja 1918.

Ivana Poropat rođj. Krizmančić za sebe i ostalu rodbinu.

Razredna lutrija. Srećke

10. razredne lutrije mogu se dobiti u P kod tvrtke Jos. Krmpotić, trg Custoza, u Fran Ferdinanda br. 3.

U JENA listu: U pretplat na čitavu god. K 48.— a polugodište K 24.— romjesečno K 12.—, mje. čeno K 4.—, u maloprodaji 16 fl. pojedini brojevi GLASI primaju se u upravi lista trg Custoza

godina IV.

RATNI

Beč, 28. (D. u.) djelatnost u op. petovani pokušaji ili su osujećeni. D. ledenjak Presaneli i ki izvidnički sunci estokom topničkon. ili su Talijancima prednjih linija. —

Berlin, 28. (D. u.) stana službeno javlj melu i na Lysi, na na Avrei postali ači. Među Vorme rancuske linije te jenička. Navala njem. od Laona dovela uske i engleske d. bile su posve potu uzela je u jurišu C. gorska kosa, na k. provadni pokušaj z. godine napustili f. na našim rukama. is lila si je neuspore Vauxom i Craonne dalje među Corbe. gleske linije. Pos. prvim neprijateljski malo opirala. Već je u jurišu Pinon. C. teson, Cerny, Zim. izgrađena utvrđe. Baca. Oko podne jeva Aisna medju je osvojen. Polje ljetnih i jesenskih drživoj navali. Po. Vauxom i Vaillyen ville-La Faux i s. lyem i Berry-su-B. borbu u području, bilo od rata taknu sa utvrđenih šun rijeke. Među Va. visine sjeverno od tova (Fritz) bacil. položaja medju S. kanala Aisne-Marn. nala u jurišu uzela. Do sada je najavu Mozom i Mozelon. je bojna djelatnos nij-še nam preko američanskih puka.

Francuski iz U drugo po Nijemci žes na čitavo p. ske šume i R. čela navala širokoj fro. šaka. Francuske nom hrabrošću nj. toku. U Champag. Apremontskoj šun djelatnost po no. poduzeli više mje. sumi bila je njem. za neprijatelja suz. lovila 2 napadaja Badonvillersa. K. rukama Francuza. 27. svibnja n. trajala sav dan i preko 40 kilomete sukobiše se mas. linija te udariše b. Aisne, do koje su. pria. Na svršetku kod Pont Arcy f. nanizanim redovin daje neprijatelju, uklonjive uspjeh. uspešno sudjelov. pediju zemlje. St. Mihiela i na lo. vahna topnička d. uzvili smo neprij.